

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXVII

Nr 2

WARSZAWA 1960

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK
HISTORYCZNY

ROCZNIK LXVII

1960

2

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1960

KOMITET REDAKCYJNY

Henryk Altman, Juliusz Bardach, Józef Gierowski, Aleksander Gieysztor,
Stanisław Herbst, Witold Kula, Gerard Labuda, Kazimierz Lepszy,
Marian Małowist, Kazimierz Piwarski, Marian H. Serejski, Jan Antoni Wilder

REDAKTOR

Bogusław Leśnodorski

SEKRETARZ

Tadeusz Łepkowski

ADRES REDAKCJI

Institut Historii PAN
Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 310261

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE

Warszawa, Miodowa 10

Nakład 2227+153	Oddano do składania 9.III.1960 r.
Ark. wyd. 25,75, ark. druk. 19,75	Podpisano do druku w czerwcu 1960 r.
Pap. druk. sat. kl. V 70 g 75×102	Zamówienie 469 — C-84
Cena zł 30	Druk. ukończ. w czerwcu 1960 r.

Druk. MSW Warszawa

СОДЕРЖАНИЕ

Мария Ячиновска — Доходы сенаторской знати, поступавшие из провинций и её общественно-экономическое расслоение в период упадка республики	296
Юзеф Мацурек — Чехи и поляки в прошлом (исследования после 1945 г. и дальнейшие планы)	329
Анна Жарновска — Сфера влияния, популярность и социальный состав ППС накануне революции 1905 г.	351

ДИСКУССИИ И ПОЛЕМИКА

Тадеуш Котарбински — Необходимость изучения новейшей истории	390
Францишек Рышка — Новейшая история Польши в западно-германской историографии	392
Владислав Чаплински — К вопросу популяризации	404
Тадеуш Словиковски, Станислав Врубель — Еще раз к вопросу учебников истории	410

MISCELLANEA

Збигнев Свитальски — Польско-прусские отношения и срыв сейма в 1639 г.	421
Хелена Жадковска — По следам неизвестного солдата с 1863 г.	424
Лукаш Гиршович — К истории сотрудничества между Францией „Виши“ и гитлеровской Германией	433
Рецензионные статьи	436
Рецензии	478
Научная жизнь в стране	549
Научная жизнь за рубежом	564
In memoriam	597

TABLE DES MATIERES

Maria Jaczynowska — Les revenus de l'aristocratie sénatoriale de la province et sa différenciation sociale et économique vers la fin de la république	296
Józef Macúrek — Les Tchèques et les Polonais dans le passé (l'état actuel des recherches après 1945 et les postulats pour l'avenir). . .	329
Anna Zarnowska — La portée, les influences et la base sociale du Parti Socialiste Polonais à la veille de la révolution de 1905. . . .	351

DISCUSSIONS ET POLEMIQUES

Tadeusz Kotarbiński — Sur la nécessité de l'histoire récente	390
Franciszek Ryszka — L'histoire contemporaine de la Pologne dans l'historiographie de l'Allemagne de l'Ouest.	392
Władysław Czapliński — Sur la vulgarisation	404
Tadeusz Słowikowski, Stanisław Wróbel — Problème des manuels d'enseignement de l'histoire — encore une fois	410

MISCELLANEA

Zbigniew Świtalski — Relations polono-prussiennes et la rupture de la Diète en 1639	421
Helena Rządowska — Sur les traces d'un soldat inconnu en 1863	424
Lukasz Hirszowicz — L'histoire de la collaboration entre la France de Vichy et l'Allemagne de Hitler	433
Comptes rendus et notes critiques	436
La vie scientifique en Pologne	549
La vie scientifique à l'étranger	564
In memoriam	597

SPIS TREŚCI

Maria Jaczynowska — Dochody arystokracji senatorskiej z prowincji a jej zróżnicowanie społeczno-ekonomiczne na schyłku republiki . . .	296
Józef Macurek — Czesi a Polacy w przeszłości (stan badań po roku 1945 i postulaty na przyszłość)	329
Anna Żarnowska — Zasięg, wpływy i baza społeczna PPS w przeddzień rewolucji 1905 r.	351

DYSKUSJE I POLEMIKI

Tadeusz Kotarbiński — O potrzebie historii najnowszej	390
Fransiszek Ryszka — Najnowsza historia Polski w historiografii niemieckiej	392
Władysław Czapliński — O popularyzacji	404
Tadeusz Słowikowski, Stanisław Wróbel — W sprawie podręczników do nauczania historii raz jeszcze	410

MISCELLANEA

Zbigniew Świtalski — Stosunki polsko-pruskie a zerwanie sejmu w roku 1639	421
Helena Rządowska — Śladami nieznanego żołnierza z 1963 r.	424
Łukasz Hirszowicz — Z dziejów współpracy między Francją Vichy a hitlerowskimi Niemcami	433

ARTYKUŁY RECENZYJNE

O składzie społecznym wczesnośredniowiecznych sił zbrojnych na Rusi — Henryk Łowmiański	436
Pomorze nowożytne, t. II — Antoni Mączak, Henryk Samsonowicz	448
Polacy i Czesi na Śląsku Cieszyńskim w połowie XIX wieku — Józef Chlebowczyk	458
Wyzwolenie Francji spod okupacji hitlerowskiej — Tadeusz Łepkowski	465

RECENZJE

Kürbisówna Br., Dziejopisarstwo wielkopolskie XIII i XIV wieku — Kazimierz Jasiński	478
---	-----

Grzybowski K., Teoria reprezentacji w Polsce epoki Odrodzenia — Tadeusz Gruszecki	488
Schilfert G., Deutschland von 1648 bis 1789. Vom Westfälischen Frieden bis zum Ausbruch der Französischen Revolution — Juliusz Willaume	499
Hecht J. J., The domestic servant class in eighteenth — century England — Mirosław Frančić	497
Zahorski A., Centralne instytucje policyjne w Polsce w dobie rozbiorów — Stanisław Salmonowicz	498
Tokarz W., Rozprawy i szkice — Andrzej Zahorski	502
Kozłowski El., Generał Józef Bem — Wacław Felczak	507
Inwentarz Archiwum Towarzystwa Naukowego Krakowskiego 1815—1872 — Bogusław Ratusiński	514
Conze W., Quellen zur Geschichte der deutschen Bauernbefreiung — Mirosław Frančić	515
Willaume J., Z dziejów wsi lubelskiej przed uwłaszczeniem — Czesława Włodarska	517
Drużynin N., Gosudarstwiennyje krestianie i reforma D. P. Kisieleva, t. II — Krzysztof Groniowski	519
Łossowski P., Młynarski Z., Rosjanie, Białorusini i Ukraińcy w powstaniu styczniowym — Emanuel Halicz	521
Tarnowski K. N., Forminowanie gosudarstwiennie-monopolistycznego kapitalizma w Rossii w gody pierwej mirowej wojny — Zbigniew Pustuła	524
Mandić A., Fragmenti za historiju ujedinjenja; Bludisavljević S. Stvaranje Države Srba Hrvata i Slovenaca — Henryk Batowski	527
Popkiewicz J., Ryszka Fr., Przemysł ciężki Górnego Śląska w gospodarce międzywojennej (1922—1939) — Marian Drozdowski	530
Skibiński Fr., Pierwsza pancerna 1939—1945 — Tadeusz Jędruszczyk	541
Meyerhoff H., The Philosophy of History in our Time. Antology. — Marian H. Serejski	544
Thomas D. H. and Case L. M., Guide to the Diplomatic Archives of Western Europe — Łukasz Hirszowicz	545
Cañiers Pologne - Allemagne — Bolesław Wiewiółka	546

ZYCIE NAUKOWE W KRAJU

Prace nad pięcioletnim i perspektywicznym planem rozwoju nauk historycznych — Bogusław Leśnodorski	549
Piętnastolecie Polski Ludowej — Ryszard Halaba	554
Przygotowania do obchodu 100-nej rocznicy powstania styczniowego — Krzysztof Gronowski	556
Trzydziestopięciolecie pracy naukowej prof. Juliusza Willaume'a — Ryszard Orłowski	560
Niemcy i Polska w latach 1918—1939 — Franciszek Biały, Józef Gierowski, Zdzisław Surman	560

ZYCIE NAUKOWE ZA GRANICĄ

Stan badań nad strukturą panowania tureckiego w środkowej i południowo-wschodniej Europie (w XV—XIX w.) — Jan Reychman	264
Berlińska sesja naukowa poświęcona drugiej wojnie światowej — Kazimierz Popiołek	592
XI Międzynarodowy Kongres Nauk Historycznych w Sztokholmie	595

IN MEMORIAM

Ludwik Chmaj (1888—1959) — Kazimierz Lepszy	597
Stanisław Małachowski—Lempicki (1884—1959) — Adam Lewak	600
Georges Bourgin (1879—1958) — Irena Pietrzak-Pawłowska	601

WARUNKI PRENUMERATY CZASOPISMA
„KWARTALNIK HISTORYCZNY” — Kwartalnik

Cena w prenumeracie zł 120.— rocznie
„ „ „ 60.— półrocznie

Zamówienia i wpłaty przyjmują:

1. Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”, Warszawa, ul. Srebrna 12, konto PKO Nr 1-6-100.020
2. Urzędy pocztowe.

Prenumerata ze zleceniem wysyłki za granicę — 40% drożej. Zamówienia dla zagranicy przyjmuje Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch”, Warszawa, ul. Wilcza 46, konto PKO Nr 1-6-100.024. Bieżące numery do nabycia w niżej podanych placówkach „Ruchu”, w księgarniach naukowych „Domu Książki” oraz w Ośrodku Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych Polskiej Akademii Nauk — Wzorcownia Wydawnictw Naukowych PAN — Ossolineum — PWN, Warszawa, Pałac Kultury i Nauki.

PLACÓWKI „RUCHU”

Białystok, Lipowa 1	Olsztyn, Plac Wolności (kiosk)
Bielsko-Biała — sklep „Ruchu” Nr 1, Lenina 7	Opole, Rynek — sklep nr 76
Bydgoszcz, Armii Czerwonej 2	Ostrów Wlkp., Partyzancka 1
Bytom — sklep „Ruchu” nr 39, Plac Kościuszki	Płock, Tumska, Kiosk nr 270
Chorzów, Wolności 54	Poznań, Dzierżyńskiego 1
Ciechocinek, Kiosk nr 4 „Pod Grzyb- kiem”	Poznań, Głogowska 66
Częstochowa, II Aleja 26	Poznań, 27 Grudnia 4
Gdańsk, Długa 44/45	Przemyśl, Plac Konstytucji 9
Gdynia, Świętojańska 27	Rzeszów, Kościuszki 5
Gliwice, Zwycięstwa 47	Sopot, Monte Cassino 32
Gniezno, Mieczysława 31	Sosnowiec, Czerwonego Zagłębia, kiosk nr 10 (obok dworca kol.)
Grudziądz, Mickiewicza, sklep nr 5	Szczecin, Aleja Piastów, róg Jagielloń- skiej
Inowrocław, Marchlewskiego 3	Toruń, Rynek Staromiejski 9
Jelenia Góra, 1-go Maja 1	Warszawa, Nowopiękna 3
Kalisz, Śródmiejska 3	Warszawa, Nowy Świat 72, Pałac Staszica
Katowice Zach., 3-go Maja 28	Warszawa, Wiejska 14
Kielce, Sienkiewicza 22	Wałbrzych, Wysockiego, obok Placu Grunwaldzkiego
Koszalin, Zwycięstwa 38	Wrocław, Plac Kościuszki, kiosk nr 9
Kraków, Rynek Główny 32	Zabrze, Plac 24 Stycznia, pkt. nr 50
Krynica, Stary Dom Zdrojowy	Zakopane, Krupówki 51
Lublin, Krakowskie Przedmieście (obok hotelu „Europa”)	Zielona Góra, Świerczewskiego 38
Łódź, Piotrkowska 200	
Nowy Sącz, Jagiellońska 10	

Ośrodek Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN
Wzorcownia Wydawnictw Naukowych
PAN — Ossolineum — PWN,
Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter)